

Asia: VN/5698/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain ja rikoslain 48 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit suojeluesityksenteko-oikeutta ja suojeluesityksestä kuulemista koskeviin ehdotuksiin

HE:ssä suojeluesityksenteko-oikeuden laajentaminen on perusteltua, koska säännöksen turvin voidaan paremmin turvata perustuslaissa mainittu oikeus osallistua omaa elinympäristöä koskevaan kehittämiseen ja päätöksentekoon. Esityksenteko-oikeuden laajentaminen turvaa myös erityispiirteiden huomioimisen, kuten saamelaiskysymykset aiempaa säännöstä paremmin.

Kuulemista koskevat esitykset ovat sopusoinnussa edellä mainitun esityksenteko-oikeuden laajentamisen kanssa. Esityksen tavoitetta ylläpitää avointa ja vuorovaikutteista menettelyä ja toimintamallia, voidaan pitää perusteltuna.

Kommentit alustusmenettelyn purkamiseen ja muutoksenhakua koskeviin ehdotuksiin

Hallituksen esityksessä esitetty alustusmenettelyn purkaminen on perusteltua. Esitys tukee hallinnonsisäisten valitusmenettelyjen vähentämistä sekä yleistä suuntausta luopua alustusmenettelyistä hallintoasioissa. Muutoksenhakua koskeva esitys rajaa perustellusti valitusoikeuden vain lainvastaisiin ratkaisuihin. Samalla selkiytetään ympäristöministeriön roolia ja eri viranomaistahojen toimivaltuuksia.

Kommentit ehdotettuihin poikkeamisluvan edellytyksiin ja lupamenettelyyn

Suojeltujen kohteiden käyttötarkoituksen muutos tai muu toimintaympäristöä koskettava kehitys voi edellyttää joustavuutta, jolloin esityksessä mainittu poikkeamislupamenettely on perusteltua. Rakennuksen uusiokäyttö ja siten sen rakennushistoriallisen arvon säilyttäminen voidaan turvata paremmin poikkeamislupamenettelyllä. Purkamisia koskevat rajoitteet ja poikkeamisluvan määräaikaisuus ovat tarpeen, jotta suojelupäätöksen tavoiteasettelua ei heikennetä.

Kommentit korvaussäätelyä koskeviin ehdotuksiin

Hallituksen esityksessä esille tuotu korvaussääntely selkiyttää vaarantamiskiellosta ja toisaalta suojelupäätöksestä johtuvia menetyksiä kiinteistön omistajille. Täyden korvauksen periaatteen muutos kohtuulliseksi korvaukseksi on osittain ristiriidassa perustuslaissa säädetyn omaisuuden suoja säännöksen kanssa. Jos suojelupäätöksestä seuraa pysyvä omaisuuden käytön heikennys ja siitä saatavan tuoton menetys, kohtuullista korvausta voidaan pitää riittämättömänä. Tämä voi osaltaan heikentää rakennussuojelun tavoitetta. Korvaussääntelyllä on myös merkitystä omistajan suojeluesityksenteko halukkuuteen.

Kommentit ehdotuksiin, jotka koskevat rikostunnusmerkistöjä sekä menettelyä rikosasioissa ja tarkastuksissa

ELY-keskuksen roolin vahvistaminen on perusteltua, mikä tulisi huomioida myös resurssoinnissa. Viranomaisten välinen yhteistyö vahvistaa suojelupäätösprosessin toteutumista. Uusi säännös, 23 a §, selkeyttää menettelyä rikosasioissa. ELY-keskuksen rooli korostuu myös rikosvastuun selvittämisessä.

Kommentit viranomaisten tiedonsaantioikeutta koskevaan ehdotukseen

Viranomaisten tiedonsaantioikeuden laajentaminen on perusteltua. Yleisen edun turvaaminen ja asianosaisten oikeusturvan toteutuminen edellyttää tarvittavien tietojen saantia viranomaisten käyttöön. Tiedonsaantioikeuden rajaaminen esityksen mukaisesti on eri tahojen oikeusturvan kannalta myönteistä.

Muita huomioita esitysluonnoksesta

Lapin ELY-keskus pitää luonnosta hyvänä, koska erityisesti menettelyt ja ELY-keskuksen rooli selkeytyvät muutosten myötä.

Laulumaa Jari
Lapin ELY-keskus - Lapin ELY-keskuksen Y-vastuualue